

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Taxidermist

//////////////////////////////////////
BK-0096-2

1. Globaal

1.1 TITEL

Taxidermist

1.2 DEFINITIE

Het prepareren van dieren, geheel of gedeeltelijk, teneinde die te kunnen bewaren of ten toon te stellen.

1.3 SECTOREN

- Overige

1.4 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

Michiel Tilley (michieltilley@hotmail.com)

Mede-indieners

KBIN (Koninklijk Belgisch instituut voor natuurwetenschappen)

1.5 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

- Competent-fiche (SERV): B170101 Dierenopzetter (m/v), 11 februari 2013
- Andere: VNPS Profession Profile for Taxidermists in Switzerland

Relatie tot het referentiekader

Alle basisactiviteiten uit de Competent B170101 'Dierenopzetter' werden overgenomen.

Sommige basisactiviteiten werden uitgesplitst vermits in dit dossier het takenpakket van de taxidermist procesmatig beschreven werd.

Eén enkele activiteit werd door de arbeidssector zelf toegevoegd: "Legt de biomedische data vast van het dier" aangezien deze activiteit volgens hen een essentieel onderdeel vormt van de basiscompetenties van de taxidermist.

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
1. Neemt (de stukken van) dieren in ontvangst en controleert ze				
<ul style="list-style-type: none"> • Stelt vragen over de wens van de opdrachtgever (hoe de dieren moeten geprepareerd worden) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van zoölogie • Kennis van anatomie van dieren • Kennis van classificatie van diersoorten • Kennis van reglementering inzake beschermde diersoorten • Kennis met omgang dierlijk materiaal • Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken • Kennis van zoönosen
<ul style="list-style-type: none"> • Stelt de kenmerken van de stukken vast (staat, vorm,...) 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Detecteert en signaleert eventueel schade aan de stukken 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Bepaalt welke methode het gewenste resultaat oplevert 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Geeft informatie over het te verwachten resultaat 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> Bepaalt de benodigde materialen en manuren voor een bepaald werk 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Overlegt met de opdrachtgever over mogelijkheden en beperkingen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Controleert indien nodig of de dieren beschermd zijn (Zo is er bijvoorbeeld voor dieren, beschermd onder de Conventie van Washington, een CITES-certificaat noodzakelijk) 	✓			
2. Labelt de stukken van dieren en huiden				
<ul style="list-style-type: none"> Identificeert de stukken (oorsprong, toestand,...) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Kennis van anatomie van dieren Kennis met omgang dierlijk materiaal Kennis van gebruik van beroepsspecifieke gereedschap Kennis van inventarisatie/labelmethodes
<ul style="list-style-type: none"> Bevestigt een label 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Inventariseert de identificatiegegevens 	✓			
3. Legt de biomedische data vast van het dier				
<ul style="list-style-type: none"> Meet het dier op 			✓	<ul style="list-style-type: none"> Kennis van anatomie van dieren Kennis van ziektes bij dieren Kennis met omgang dierlijk materiaal Kennis van gebruik van beroepsspecifieke gereedschap Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken
<ul style="list-style-type: none"> Fotografeert het dier 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Noteert de details/afwijkingen van het dier 	✓			
4. Bewaart ze in een opslagplaats				
<ul style="list-style-type: none"> Bepaalt de ideale opslagvoorwaarden (droog bewaren, diepvries, alcohol,...) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Kennis van bewaar technieken (vriesdroging,...) Kennis met omgang dierlijk materiaal Kennis van gebruik van beroepsspecifieke gereedschap Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken
<ul style="list-style-type: none"> Controleert de condities (temperatuur, luchtvochtigheid,...) van de opslagplaats 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
5. Vilt het dier				
• Verwijdert de huid van het dier			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van anatomie van dieren • Kennis van bewaartechnieken (vriesdroging,...) • Kennis met omgang dierlijk materiaal • Kennis van leerlooitechnieken • Kennis van prepareertechnieken • Kennis van gebruik van beroepsspecifieke gereedschap • Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken • Kennis van viltechnieken
• Behandelt de huid ter bewaring in afwachting van het verdere loopproces (zouten, alcohol, invriezen,...)			✓	
• Verwijdert vlees en ingewanden			✓	
6. Slaat het afval op				
• Slaat afval op volgens de wetgeving			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van gezondheidsvoorschriften (afval) • Kennis met omgang dierlijk materiaal • Kennis van gebruik van beroepsspecifieke gereedschap • Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken
• Neemt contact op met een erkend afvalverwerkend bedrijf	✓			
7. Maakt de huid, het skelet, het gewei, de hoorns schoon en behandelt naargelang de diersoort (zoogdieren, vogels,...)				
• Behoudt huid, haar en pluimen, snavels, klauwen, tanden, hoeven,...	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van zoölogie • Kennis van anatomie van dieren • Kennis van classificatie van diersoorten • Kennis van bewaartechnieken (vriesdroging,...) • Kennis van omgang met chemische stoffen • Kennis met omgang dierlijk materiaal • Kennis van leerlooitechnieken • Kennis van prepareertechnieken • Kennis van gebruik van
• Ontvet en bleekt skeletten en schedels en maakt ze schoon			✓	
• Hanteert technieken voor het schoonmaken van de onderdelen (koken, macereren, dermesten,...)			✓	
• Looit de huiden conform de wetgeving om ze te bewaren			✓	
• Strijkt de schoongemaakte huid in met een stof om insectenvraat tegen te gaan			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
				beroepsspecifieke gereedschap <ul style="list-style-type: none"> • Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken
8. Vervaardigt of koopt het pasmodel (metaalstructuur, sculptuur, gietvorm,...) en past het aan de afmetingen van het dier aan				
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest materialen naargelang de opdracht (polyester, hout, pleister, papierdeeg, polyurethaan, houtwol, watten, klei,...) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van anatomie van dieren • Kennis van dierenhoudingen • Kennis met omgang dierlijk materiaal • Kennis van prepareertechnieken • Kennis van gebruik van beroepsspecifieke gereedschap • Kennis van beeldhouwtechnieken • Kennis van giettechnieken
<ul style="list-style-type: none"> • Bepaalt de houding van het dier 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Monteert de beenderen om skeletten te reconstrueren 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Modelleert de schoongemaakte beenderen van de kop, poten en vleugels 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Vervaardigt het pasmodel of past het aan 			✓	
9. Bekleedt het pasmodel (positionering en spanning van de huid, naaiwerk,...)				
<ul style="list-style-type: none"> • Plaatst ogen in de oogkassen 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van anatomie van dieren • Kennis met omgang dierlijk materiaal • Kennis van prepareertechnieken • Kennis van gebruik van beroepsspecifieke gereedschap • Kennis van naaitechnieken
<ul style="list-style-type: none"> • Modelleert de oren, neus,... 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Plaatst de huid over het model 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Lijmt de onderdelen op de constructie 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Naait de huid dicht 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Werkt oren, ogen, neus,... af 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Laat het preparaat drogen 			✓	
10. Werkt het geprepareerd dier af				
<ul style="list-style-type: none"> • Werkt onderdelen af en kleurt bij waar nodig 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van anatomie van dieren • Kennis met omgang dierlijk materiaal • Kennis van gebruik van beroepsspecifieke gereedschap • Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken
<ul style="list-style-type: none"> • Bepaalt en vervaardigt het postament (natuurlijke habitat, plank,...) 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Monteert het dier op het postament 			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
				<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van Air-brushtechnieken
11. Realiseert osteologische montages voor pedagogische of wetenschappelijke doeleinden (paleontologie,...)				
<ul style="list-style-type: none"> • Zet skeletten in elkaar met draad of lijm 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van anatomie van dieren • Kennis met omgang dierlijk materiaal • Kennis van prepareertechnieken • Kennis van gebruik van beroepsspecifieke gereedschap
<ul style="list-style-type: none"> • Boort gaatjes voor het bevestigen van de draad 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Verbergt de draad voor het zicht 			✓	
12. Restaureert opgezette dieren (kleurschakering, vacht, reconstructie,...)				
<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleegt documentatie over het werkstuk 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van zoölogie • Kennis van anatomie van dieren • Kennis van restauratietechnieken • Kennis met omgang dierlijk materiaal • Kennis van gebruik van beroepsspecifieke gereedschap • Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken
<ul style="list-style-type: none"> • Schat de kostprijs van herstellingen in 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Stemt de techniek en het materieel af op de opdracht 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Vervangt onderdelen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Brengt onderdelen terug in originele staat 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Behoudt de authenticiteit van het stuk 	✓			
13. Komt de wettelijke verplichtingen na (aanvraag van CITES, toestemming voor opzetting,...)				
<ul style="list-style-type: none"> • Komt de wetgeving m.b.t. het opzetten van dieren na (jachtwetgeving, milieuwetgeving, regionale, nationale en internationale conventies inzake dierenbescherming) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van zoölogie • Kennis van classificatie van diersoorten • Kennis van reglementering inzake beschermde diersoorten

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Kennis van zoölogie
- Kennis van anatomie van dieren
- Kennis van dierenhoudingen
- Kennis van classificatie van diersoorten

- Kennis van reglementering inzake beschermde diersoorten
- Kennis van ziektes bij dieren
- Kennis van bewaar technieken (vriesdroging,...)
- Kennis van restauratietechnieken
- Kennis van gezondheidsvoorschriften (afval)
- Kennis van omgang met chemische stoffen
- Kennis met omgang dierlijk materiaal
- Kennis van leerlooitechnieken
- Kennis van prepareertechnieken
- Kennis van gebruik van beroepsspecifieke gereedschap
- Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken
- Kennis van beeldhouwtechnieken
- Kennis van giettechnieken
- Kennis van Air-brushtechneken
- Kennis van inventarisatie/labelmethodes
- Kennis van zoönosen
- Kennis van viltechnieken
- Kennis van naaitechnieken

Cognitieve vaardigheden

- Stelt vragen over de wens van de opdrachtgever (hoe de dieren moeten geprepareerd worden)
- Stelt de kenmerken van de stukken vast (staat, vorm,...)
- Detecteert en signaleert eventueel schade aan de stukken
- Bepaalt welke methode het gewenste resultaat oplevert
- Geeft informatie over het te verwachten resultaat
- Bepaalt de benodigde materialen en manuren voor een bepaald werk
- Overlegt met de opdrachtgever over mogelijkheden en beperkingen
- Controleert indien nodig of de dieren beschermd zijn (Zo is er bijvoorbeeld voor dieren, beschermd onder de Conventie van Washington, een CITES-certificaat noodzakelijk)
- Identificeert de stukken (oorsprong, toestand,...)
- Inventariseert de identificatiegegevens
- Noteert de details/afwijkingen van het dier
- Bepaalt de ideale opslagvoorwaarden (droog bewaren, diepvries, alcohol,...)
- Controleert de condities (temperatuur, luchtvochtigheid,...) van de opslagplaats
- Neemt contact op met een erkend afvalverwerkend bedrijf
- Behoudt huid, haar en pluimen, snavels, klauwen, tanden, hoeven,...
- Kiest materialen naargelang de opdracht (polyester, hout, pleister, papierdeeg, polyurethaan, houtwol, watten, klei,...)
- Bepaalt de houding van het dier
- Raadpleegt documentatie over het werkstuk
- Schat de kostprijs van herstellingen in
- Stemt de techniek en het materieel af op de opdracht
- Brengt onderdelen terug in originele staat
- Behoudt de authenticiteit van het stuk
- Komt de wetgeving m.b.t. het opzetten van dieren na (jachtwetgeving, milieuwetgeving, regionale, nationale en internationale conventies inzake dierenbescherming)

Probleemoplossende vaardigheden

Motorische vaardigheden

- Bevestigt een label
- Meet het dier op
- Fotografeert het dier
- Verwijdert de huid van het dier
- Behandelt de huid ter bewaring in afwachting van het verdere looiproces (zouten, alcohol, invriezen,...)
- Verwijdert vlees en ingewanden
- Slaat afval op volgens de wetgeving
- Ontvet en bleekt skeletten en schedels en maakt ze schoon
- Hanteert technieken voor het schoonmaken van de onderdelen (koken, macereren, dermesten,...)
- Looit de huiden conform de wetgeving om ze te bewaren
- Strijkt de schoongemaakte huid in met een stof om insectenvraat tegen te gaan
- Monteert de beenderen om skeletten te reconstrueren
- Modelleert de schoongemaakte beenderen van de kop, poten en vleugels
- Vervaardigt het pasmodel of past het aan
- Plaatst ogen in de oogkassen
- Modelleert de oren, neus,...
- Plaatst de huid over het model
- Lijmt de onderdelen op de constructie
- Naait de huid dicht
- Werkt oren, ogen, neus,... af
- Laat het preparaat drogen
- Werkt onderdelen af en kleurt bij waar nodig
- Bepaalt en vervaardigt het postament (natuurlijke habitat, plank,...)
- Monteert het dier op het postament
- Zet skeletten in elkaar met draad of lijm
- Boort gaatjes voor het bevestigen van de draad
- Verbergt de draad voor het zicht
- Vervangt onderdelen

Omgevingscontext

- Het beroep wordt uitgeoefend in ambachtelijke bedrijven in samenwerking met verschillende bedrijven/organisaties (leerlooierijen, afvalverwerkingsbedrijven)
- Het handelen varieert naargelang de opdracht: de handelingen moeten afgestemd zijn op de eigenschappen van het dier, de wensen van de opdrachtgever,...
- Het werk vindt plaats in een atelier of in de openlucht
- Het beroep gebeurt in samenspraak met opdrachtgevers en meerdere betrokkenen (leveranciers, administratieve organismen, veterinaire diensten, bestuur van musea)
- De uitoefening van het beroep vraagt het minutieus opvolgen van de werkvolgorde

Handelingscontext

- Het werk impliceert de hantering van lasten
- Het werk impliceert het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen (stofjas, handschoenen, masker,...)
- De beroepsbeoefenaar voert uiteenlopende opdrachten uit met diverse grondstoffen
- De uitoefening vereist het vakkundig en hygiënisch behandelen en bewaren van dode dieren
- De beroepsbeoefenaar gaat om met een breed gamma aan apparatuur en materieel
- Het omgaan met verschillende producten houdt in dat er moet rekening gehouden worden met diverse risicofactoren
- Het beroep vereist constante aandacht omwille van omgang met gevaarlijk materieel
- Het beroep vereist kwaliteitsvol handelen
- De beroepsbeoefenaar gaat om met producten die onderhevig zijn aan bederf
- Creativiteit in de opmaak en afwerking van het opgezette dier is noodzakelijk
- Het respecteren van de toepasselijke richtlijnen i.v.m. jachtwetgeving, conventies inzake dierenbescherming en afvalverwerking is vereist
- Het beroep houdt het geregeld in contact komen met de controlediensten van milieubescherming en afvalverwerking in

Autonomie

Is zelfstandig in

- het voorbereiden, plannen, uitvoeren en controleren van zijn taken binnen de opdracht

Is gebonden aan

- De jachtwetgeving
- De milieuwetgeving
- De lokale wetgeving inzake beschermde dieren
- De reglementering over afvalverwerking
- De opdrachten en bestellingen
- De vraag van de opdrachtgever
- De bovenlokale (Europese) wetgeving inzake bescherming van dieren

Doet beroep op

- administratieve overheidsinstanties (Cites, Agentschap Natuur en Bos) indien nodig

Verantwoordelijkheid

- Neemt (de stukken van) dieren in ontvangst en controleert ze
- Labelt de stukken van dieren en huiden
- Legt de biomedische data vast van het dier
- Bewaart ze in een opslagplaats
- Vilt het dier
- Slaat het afval op
- Maakt de huid, het skelet, het gewei, de hoorns schoon en behandelt naargelang de diersoort (zoogdieren, vogels,...)

- Vervaardigt of koopt het pasmodel (metaalstructuur, sculptuur, gietvorm,...) en past het aan de afmetingen van het dier aan
- Bekleedt het pasmodel (positionering en spanning van de huid, naaiwerk,...)
- Werkt het geprepareerd dier af
- Realiseert osteologische montages voor pedagogische of wetenschappelijke doeleinden (paleontologie,...)
- Restaureert opgezette dieren (kleurschakering, vacht, reconstructie,...)
- Komt de wettelijke verplichtingen na (aanvraag van CITES, toestemming voor opzetting,...)

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten en voorwaarden

Er zijn geen (wettelijke) attesten of voorwaarden vereist.

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE RELEVANTIE

Belang vanuit cultureel-historisch perspectief

Taxidermie is in België tot nu toe niet erkend. Door de verschillende reglementeringen in België, Vlaanderen, Brussel en Wallonië inzake jacht- en milieuwetgeving is het bovendien in Vlaanderen moeilijk werken voor een taxidermist. Daarnaast bestaat er geen opleiding voor taxidermie waardoor vakervaring niet wordt doorgegeven aan de jongere generatie. Jonge taxidermisten wijken dan ook hoe langer hoe meer naar het buitenland (Nederland, Duitsland, Frankrijk) om een opleiding te volgen en vervolgens als taxidermist aan de slag te gaan.

In Vlaanderen zijn er nog slechts een tiental taxidermisten actief die over de nodige competenties beschikken om het beroep uit te oefenen.

Ter vergelijking: Nederland met 15 miljoen inwoners heeft er ongeveer 225 waarvan 108 gediplomeerden in het nieuwe stelsel erkende preparateurs. Een 15-tal zijn werkzaam in een museum of instelling. De grootste preparateur in Nederland werkt met 8 vaste mensen in dienst. Frankrijk telt iets meer dan 300 taxidermisten. De Duitse vereniging van preparateurs telt 453 actieve leden. 104 daarvan zijn taxidermisten die zich toeleggen op geologische preparaten, 104 hebben zich gespecialiseerd in medische preparaten en 243 zijn uitsluitend taxidermisten.

Nochtans is er ook in Vlaanderen nood aan gekwalificeerde taxidermisten. Zo hebben Vlaamse musea, dierentuinen, universiteiten en kunstenaars taxidermisten broodnodig. Door het kleine aantal taxidermisten en hun gebrekkige ervaring zien zij zich vandaag de dag genoodzaakt om het nodige taxidermiewerk te laten uitvoeren door taxidermisten in het buitenland. Kunstenaars zoals Jan Fabre, Koen van Mechelen, Wim Delvoye,... die regelmatig kunstwerken met opgezette dieren maken, moeten beroep doen op buitenlanders; Koen van Mechelen laat zijn kippen prepareren in

Nederland, Wim Delvoye zijn varkens in Frankrijk. Het Congomuseum in Tervuren heeft zijn enorme collectie opgezette dieren laten restaureren en deed hiervoor beroep op buitenlandse taxidermisten.

4. Samenhang

Taxidermist is een geïsoleerd beroep. Er zijn geen beroepen die inhoudelijke verwantschap hebben met de competenties waaruit het beroep taxidermist bestaat. De competenties waarover de taxidermist beschikt kunnen eventueel ook ingezet worden bij andere beroepen zoals beenhouwer, leerlooier, airbrushkunstenaar ...

Taxidermist